

Dkt. Kevin E. Frederick, Wawaldensian, Hotuba ya 1A, Mizizi ya Uongofu wa Waldo (1172-1207 BK)

© 2024 Kevin Frederick na Ted Hildebrandt

Habari za asubuhi. Jina langu ni Kevin Frederick. Mimi ni mchungaji wa Kanisa la Presbyterian la Waldensian. Nimehudumia kutaniko hili kwa karibu miaka kumi sasa, na kama sehemu ya jukumu langu na kutaniko hili, nilipokuja hapa, niligundua kwamba kulikuwa na hisia halisi ya hitaji la kuendeleza historia ya watu wa Waldensian kwa sababu ya urithi mkubwa na tajiri ambao kutaniko hili linachota kutoka kwake.

Zaidi ya 50% ya waumini wa kanisa hili wana asili ya Waldensia. Kwa mtazamo huo, nimeandaa mahubiri kadhaa kuhusu historia ya Waldensia, na tutaanza na mwanzilishi wa harakati ya Waldensia, Peter Waldo. Kwa kweli tunamwita Waldo. Valdez lilikuwa jina lake kwa Kifaransa, na ni mtu aliyechangia katika uundaji wa harakati hii.

Lakini kwanza ningependa kuanza kwa kusoma maandiko kutoka Luka 18. Hili ni mojawapo ya maandiko matatu muhimu ambayo Waldo aliyatoa. Kutoka Luka 18, mtawala mmoja alimuuliza, Mwalimu mwema, nifanye nini ili niurithi uzima wa milele? Yesu akamwambia, kwa nini unaniita mwema? Hakuna aliye mwema ila Mungu peke yake.

Unajua amri: Usizini, Usiue, Usiibe, Usishuhudie uongo, Na Waheshimu Baba Yako Na Mama Yako. Akajibu Nimeyashika haya yote tangu ujana wangu. Yesu aliposikia haya, akamwambia, Bado kuna jambo moja limepungua: Uza vyote ulivyo navyo, uwagawie maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni.

Kisha njoo unifuata. Lakini aliposikia haya, alihuzunika kwa sababu alikuwa tajiri sana. Yesu akamtazama na kusema jinsi ilivyo vigumu kwa matajiri kuingia katika ufalme wa Mungu.

Hakika, ni rahisi zaidi kwa ngamia kupita kwenye tundu la sindano kuliko mtu tajiri kuingia katika ufalme wa Mungu. Hili ndilo neno la Bwana. Shukrani kwa Mungu.

Mwalimu mwema, nifanye nini ili kurithi uzima wa milele? Wakristo kwa karne nyingi wamekuwa wakijiuliza swali hilo walipokuwa wakitafakari uhusiano wao na Mungu. Na mara nyingi, jinsi walivyochagua kuishi maisha yao ilikuwa tofauti kabisa na jibu ambalo Yesu alitoa siku hiyo kwa kijana tajiri. Kijana tajiri hakuridhika na kutumia tu maagizo ya Biblia ili kutimiza amri za Torati na alikuwa akitafuta kina zaidi cha maana katika maisha yake.

Kwa kujibu, Yesu alimpa changamoto kijana tajiri kuuza mali zako, uwape maskini pesa hizo, nawe utakuwa na hazina mbinguni. Kisha njoo unifuata. Si watu wengi katika enzi hii au yoyote wamewahi kufuata maagizo haya kikamilifu.

Ni kamili na yenye kudai sana kiasi kwamba inahitaji utii kamili. Hii ni hadithi inayoelezea asili ya harakati iliyoanzishwa na mtu wa karne ya 12 anayeitwa Waldo, ambaye, alipokabiliwa na agizo la kibiblia, alijitahidi kuishi kulingana na maagizo ya Yesu Kristo. Mfanyabiashara tajiri aliyepata utajiri wake katika biashara ya kibiashara ya Lyon, Ufaransa, mwishoni mwa karne ya 12, Waldo, Valdez kwa Kifaransa, pia alikuwa mtu wa kidini aliyejitolea kwa Kanisa Katoliki.

Akiwa raia tajiri, kiongozi wa biashara, na Mkristo mcha Mungu, Waldo alikuwa na uhusiano mzuri na kiongozi wa Kanisa la Roma. Baadhi ya kumbukumbu zinaonyesha kuwa huenda alishiriki katika uongozi wa kawaida katika kanisa la Lyon. Jiji lililokuwa likikua la Lyon lilikuwa jumuiya ya wafanyabiashara wa kitamaduni na waliofanikiwa katika karne ya 12 Ufaransa.

Pia ilikuwa kitovu cha kikanda cha Kanisa la Roma kikiwa na askofu wake. Katika miaka iliyotangulia ubadilishaji wa imani ya Waldo kuishi maisha ya umaskini, Waldo alikuwa amewaagiza viongozi wawili wa kanisa, ambao walikuwa wanajua Kilatini vizuri, kumtafsiria sehemu za Biblia katika lugha ya kawaida ya eneo hilo, ili aweze kusoma na kujifunza maandiko mwenyewe. Ombi kama hilo katika karne ya 12 halikuwa la kawaida, na kwa sababu ya kutoeleweka kwake, halikuvutia umakini wa uongozi wa Kikatoliki.

Kwa hivyo, ombi la Waldo la sehemu za Biblia kutafsiriwa katika lugha ya kienyeji lilitangazwa na uongozi wa kanisa na halikuchukuliwa kuwa kinyume cha sheria. Waldo alisoma maandiko haya yaliyotafsiriwa na kuyajadili na viongozi wa kidini. Kisha akatafsiri maana yake kihalisi kama yalivyotumika katika maisha yake mwenyewe.

Ingekuwa si sahihi kwetu kudhani kwamba ingekuwa rahisi zaidi kwa Waldo katika karne ya 12 kuuza utajiri wake, kutoa mali zote na maskini, na kuishi maisha ya umaskini kuliko ingekuwa kwa mtu katika karne yetu. Katika karne ya 12, hakukuwa na kitu kama wavu wa usalama wa kijamii zaidi ya kutoa sadaka, ilhali leo, mchanganyiko wa huduma za kiserikali na zisizo za faida hutolewa kwa maskini. Ikumbukwe kwamba kwa Waldo kufanya uamuzi alioufanya ilikuwa hatua kubwa ya imani kwa mtu anayeishi katika umri wowote.

Nyaraka za kihistoria zisizo na maelezo kuhusu maisha ya Waldo na uongofu wake zinapatikana. Hata hivyo, baadhi ya mambo yanajitokeza ambayo hutoa marejeleo ya kihistoria. Kumbukumbu za kihistoria zinaonyesha kwamba katika mwaka wa 1172, kulikuwa na ukame mkali ulioathiri Ufaransa na Ujerumani.

Hali ya hewa ilisababisha njaa kali, ambayo ilikuwa ngumu sana kwa maskini wa eneo hilo. Waldo alikuwa amejipatia utajiri wake katika biashara ya biashara na alikuwa mtu tajiri sana. Valdez, Waldo, kati ya Mei 27 na Agosti 1 ya 1072 , alitoa doles za kawaida siku tatu kwa wiki za mkate, supu, na nyama kwa yeyote aliyeomba.

Mnamo Agosti 15 ya mwaka huo, kwenye sikukuu ya Kupalizwa Mbinguni, alitawanya pesa kwa maskini mitaani, akisema kwamba hakuna mtu anayeweza kumtumikia Mungu na mali kutoka Mathayo 6. Watazamaji na marafiki waliokuwa wameona tabia ya ajabu ya mfanyabiashara huyu tajiri walianza kutilia shaka akili yake timamu. Hata hivyo, inasemekana alihalalisha matendo yake kama kisasi kwa maadui zake, ambao walikuwa wamemtumikisha kwa pesa na kuumba vitu, na pia alisema kwamba alifanya hivi ili kuwafundisha wasikilizaji wake kumtumaini Mungu badala ya utajiri. Marafiki zake na watu wa biashara, akiwemo mkewe, walidhani alikuwa amechanganyikiwa kabisa.

Mkewe, ambaye alithamini sana mtindo wake wa maisha wa utajiri na mtindo wake wa maisha, alijaribu sana kumshawishi abadilishe mawazo yake na kuomba msaada wa marafiki zake wa karibu ili wajadiliane naye, lakini Waldo alikuwa ametulia. Hili lilileta mgawanyiko mkubwa kati ya Waldo na familia yake, hasa Waldo alipoanza kufanya mipango ya kisheria ya kutenga sehemu kubwa ya utajiri wake na mali yake ili kumtunza mke wake na binti zake wawili. Ili kufuata agizo la kimaandiko la kutoa na kumfuata Kristo, Waldo alijitenga na familia yake mwenyewe, na hivyo akajitenga.

Hawakuweza kuelewa mabadiliko haya ya ghafla katika maisha yake, na bado aliwajali sana. Wito wake wa ufuasi sasa ukawa lengo lake kuu. Katika jamii ambayo kwa kiasi kikubwa haikuwa na ujuzi wa kusoma na kuandika, mapokeo ya mdomo yalichukua jukumu muhimu katika kuhifadhi na kufundisha historia yake.

Ulaya katika karne ya kumi na mbili ilikuwa na zaidi ya asilimia 90 ya watu wasiojua kusoma na kuandika. Ni matajiri na tabaka la watawala pekee wangeweza kumudu anasa ya elimu. Katika mazingira kama hayo ya kitamaduni, usimulizi wa hadithi, ushairi, na nyimbo ndefu zikawa njia kuu ya kupitisha maarifa na taarifa ndani ya jamii.

Waldo na wafuasi wake waliongeza mkazo juu ya umuhimu wa mawasiliano ya mdomo kwa kutangaza na kufundisha maneno ya maandiko katika lugha ya watu. Hili lilikuwa mabadiliko makubwa katika Kanisa Katoliki la Roma, ambalo liliamini lugha ya maandiko inapaswa kupunguzwa kwa Kilatini, lugha inayoeleweka na zaidi ya asilimia moja tu ya idadi ya watu. Tangazo la Waldo la neno la Mungu katika lugha ya watu hapo awali lilikuwa maarufu sana na kupokelewa vyema.

Hata hivyo, ufanisi wa huduma ya Waldo ulionekana kuwa tishio na uongozi wa Katoliki wa Kirumi, ambao uliwashutumu wafuasi wa Waldo na utangazaji wao wa

hadharani wa maandiko. Yeye na wafuasi wake, ambao waliitwa Maskini wa Lyon, walitengwa na kanisa mwaka wa 1184. Baadaye, mwaka wa 1215, walihukumiwa kama wazushi.

Mateso ya Maskini wa Lyon yalizidi kupangwa na kanisa, na kufikia karne ya kumi na nne, vita vya msalaba vilianzishwa na Wakatoliki wa Kirumi ili kuharibu uzushi na wafuasi wake wote. Katika kipindi hiki cha miaka mia kadhaa, hadithi tatu tofauti zinazozunguka uongofu wa Waldo ziliibuka ndani ya jamii za Waldo ambazo zilibadilisha data halisi inayozunguka njaa iliyoathiri Ufaransa na Ujerumani mnamo 1172. Ukweli ulikuwa umesahaulika kwa kiasi kikubwa kadri muda ulivyopita, na bado hadithi zilizoibuka kote Ulaya Magharibi katika jamii za Waldo zilitafsiri na kuhifadhi kumbukumbu za mwitikio wa Waldo kwa mateso yaliyosababishwa na njaa kwa maskini wa jiji la Lyon mnamo 1172.

Mwanahistoria na Mwaldensian Giorgio Turin, mwandishi wa *The Waldensians, the First Eight Hundred Years*, iliyoandikwa mwaka wa 1980, yeye mwenyewe alikuwa mchungaji na mwanahistoria wa Waldensian.